RUSKI INWALID

No. 113.

PIĄTEK. 14 Maia 1820 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: z Petersburga. Wiadomości Zagraniczne: Franciia. Hiszpaniia. Włochy. Daniia. Rozmaitości.

WIADOMOSCI KRAIOWE.

z Petersburga, 14 Maia.

Hrabianka Olga *Potocka,* Baronowna Helena *Strogonow* i Panna Krystyna *Lieders* synowica zeszłego Marszałka polnego *Barklay de-Tolli,* nayłaskawiey mianowane zostały freylinami dworu NN. Cesarzowych.

Pani *Borgondio,* którey zachwycaiący spiew tyle przyiemności przyniosł mieszkańcom stolicy tuteyszey, w tych dniach ma ią opuścić, lecz raz iescze przed odiazdem, a mianowicie dnia iutrzeyszego w sobotę 15 b. m. da ostatni koncert instrumentalny i wokalny w nowey sali filarmoniczney.

Pismo nadesłane z Razani.

»Radca Kollegiialny Gabryel *Rumin,* uczcił dzień zmartwychwstania Pańskiego prawdziwie chrześciiańskim czynem: dowiedziawszy się iż w domu poprawy, utrzymuie się 17stu ubogiey szlachty za nieopłacone podatki skarbowe, przesłał na ręce moie 500 rubli, z prozbą, abym summy tey użył na zapłacenie należney od nich ilości, a im wolność powrócił. Z prawdziwem ukontentowaniem przyśpieszyłem wypełnienie wspaniałey chęci Pana *Rumin* i pomieniona uboga szlachta w sobotę wielkonocną nad wszelkie spodziewanie otrzymała wolność. Prawdziwie rozrzewniaiący był widok, gdy ci ubodzy ludzie hurmem udali się do mieszkania dobroczyńcy swoiego i przeniknione wdzięcznością wynurzali mu serca swoie. Szlachetny dobroczyńca wylewał słodkie łzy radości widząc, iż tak małą rzeczą, tyle dobra można sprawić sobie podobnym. Co do mnie, dodam tylko, iż za naywiększy mam zaszczyt i niewymówną przyiemność, bydź urzędnikiem w gronie osob, tak niepospolite chrześciiańskie i obywatelskie posiadaiących cnoty.«

(podpisano) *Ozierski, prokuror guber: Razański.*

z Wilna, 5 Maia.

Z prawdziwą przyiemnością dla amatorów

muzyki kilka rzadkich talentów słyszeliśmy w krótkim przeciągu czasu w naszem mieście Już pisma peryodyczne wspomniały o koncertach Pani Katalani, lecz nie namieniły o *Panu Lemoh*, który towarzyszy tey niezrowaney spiewaczce, w podroży do Petersburga. Artysta ten dał się słyszeć w drugim koncercie Pani Katalani, graiąc równie z expressyą iak biegłością *Pot-Pourri*, *Riesa* na Fortepiano, liczne oklaski publiczności były naylepszym sądem o iego talencie. W tych dniach dawał także koncert na fortepiano JP. *Wurfel*. Jeśli mocne czucie, z nad zwyczayną biegłością połączone; ieśli łatwość *w improwizowaniu*, z pięknem mysli rozwinięciem, są istotną cechą talentu, tedy Pan *Wurfel*, który do powyższych zalet łączy głęboką znaiomość zasad muzyki i kompozycyi, niemniey mocno się przeymuie w oddaniu każdego rodzaiu Muzyki, iest bez wątpienia jeniuszem muzykalnym. Potwierdził to również w koncercie JPana *Giuliani*, w piękney fantazyi *impromptu*, tudzież w waryacych *la Sentinelle*. JPan *Giuliani* w koncercie swoim na Gitarze dowiódł, że instrument, dotąd używany szczególniey dla towarzyszenia śpiewu, przez pracę i talent, w trudnych przeskokach, pięknym przechodzie tonow, i mocnych harpedźiach staie się wyższym nad swoie przeznaczenie i samę biegłość artysty podnosi. Przyiemny głos JP. *Giuliani* powszechnie się podobał. W wspomnioney aryi *la Sentinelle*, dał się także słyszeć iuż chlubnie znany w naszem mieście bawiący uczeń *Baillata*, JPan *Escudero*, Hiszpan. Rzadki iego talent, którego dał dowod i w waryacyi *Maysedera*, piękne granie JPana *Giuliani*, biegłość rzadka JP. *Wurfel*, uwieńczone zostały mnogiemi oklaskami licznie zgromadzoney Publiczności.

X. O.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Francija.

z Paryża, 5 Maia.

Dla osobliwości, przytoczymy wszystkie tytuły, iakie sobie dawał Xiąże *Fernan - Nunez* poseł hiszpański w Paryżu, wydaiąc paszporty Hiszpanom powracaiącym z Francyi do oyczyzny:—»Ja Xiążę (Duc) de Fernan-Nunez, Margrabia Castelmoncayo i Alameda, vice Hrabia Torre-Abencalez, pan włości Abencalez, Morena i Rejas, duchowny i doczesny Pan Liguery de Vargas, dożywotni regidor Madrytu, ieden z dwudziestu czterech urzędników miasta Korduby, pan i sędzia jurydyki Parada, Luneda, Coto de Villanueva, las Achas, Torre de Malgarida, domu i twierdzy Sena z przyległościami, warowni Ravannol, klucza Rivera, Grajal da Alvera i Villa herreros, duchowny i świecki pan, oraz sędzia cywilny i kryminalny w Noalejo, dziedzic wioski i włości Blanco-Sancha z przyległościami, wielki chorąży i dożywotni starszy regidor królestwa i miasta Leonu, Xiążę (Duc) de Monte-Kanodel, Arco i Aremberg, Xiążę (Prince) Barbanzon i świętego państwa rzymskiego, margrabia Castelnovo, Pons i Plandogau, oraz Miranda de Auta, Hrabia Salduena, Frigiliana, Egromont, Puerto-Uyano i Monte-Hermoso, vicehrabia Danve, Baron Alzuebar Soneja, Serra, Malazabet, Mosquera, Frada, Paranchet, Ronchines, Anef, Armel, i Ria, pan włości Retorlello, la Grania, Paralejo de Salis, Nacros de Solovena, la Puebla, Villar del Profeta, Santa Catilina de Bergamunos, Gatisteo z przyległościami, Pasaron i Torremenga, gminy Colnonai i las Torres de Alhaurin, domów Carilla, Milan, Zempron i Berney, wielkorządca w Jucatan, dożywotni gubernator twierdzy Casara-Bonela, regidor i patron miasta Salamanki, Fiskus miasta Alhaurin, i pierwszy tegoż Aguazit, iako też miasta Badaioz i przedmieścia Telena, niemniey dożywotni prokurator ieneralny i syndyk tegoż miasta: pięćkroć dziedziczny grand hiszpański pierwszey klassy kawaler wspaniałego orderu złotego runa, komandor xiążęcego straszliwego orderu Karola IIIgo, wielki Łowczy Nayj. Króla Jmci Katolickiego i szambelan służby czynney, były pułkownik husarskiego pułku Ferdynanda VII, i poseł przy dworze Nay. Króla Jmci Chrześciiańskiego, udzielam ninieyszem ten wolny i pewny paszport i t. d.

Hiszpanija.

Kilku południowych Amerykanów podało Królowi przełożenie, aby wybory ich deputowanych na następne zgromadzenie stanów (*Cortes*) odbyły się podług 28go artykułu konstytucyi, który stanowi iednakowość zasad reprezentacyi narodowey w obu częściach świata, i aby Monarcha cofnął 11ty artykuł postanowienia swego z dnia 22 marca r. b. który inny sposób w tey mierze przepisuie.

Pewny mnich, który bez wątpienia należy do niechętnych, podał Królowi przełożenie, w którem usiłuie dowieść, iż może go rozgrze-

szyć od wykonaney na konstytucyą przysięgi. Słychać, iź Monarcha przesłał to przełożenie tymczasowey iuncie rządowy.

Don Pedro Abella, konstytucyyny alkada (burmistrz) miasta *Alcobendas* wydał następuiące urządzenie: — »Gdy wiara rzymsko - katolicka, stosownie do konstytucyi, ma bydź na zawsze religią panuiącą w Hiszpanii, ci więc, którzyby przyzwoitego uszanowania dla kościoła nie okazywali, wchodzili do niego z nakrytą głową, i w publikkości grali w karty, podpadną karze pieniężney 2 dukatów. Że zaś postanowiono w konstytucyi, iź od roku 1830 każdy Hiszpan, któryby pisać i czytać nie umiał, nie może bydź obywatelem hiszpańskim; wkłada się przeto obowiązek na rodziców lub opiekunów, aby dzieci regularnie do szkoły posyłali, ieśli nie chcą, aby ich do tego surowemi środkami znaglono.«

WŁOCHY.

Ministrowski dziennik zwany *dziennik paryzki* to z Włoch donosi: — »W Livorno więcey okazuią przywiązania do teraznieyszego rządu, niź w Genui i Bononii; w tem ostatniem mieście, tudzież w Wenecyi, Mantu, Padwie, Weronie ludność zmnieysza się nadzwyczaynie. W Wenecyi iest ieszcze w więzieniu przeszło 60 naczelników sekty *Węglarzy* (Carbonari), których sprawa lada dzień wytoczy się w sądzie. W Turynie Król ziednał sobie wielką miłość u ludu. Nayczęściey zwykł wychodzić bez straży, i lubi rozmawiać z przechodzącymi, w Turynie też naywięcey ieszcze widzieć się daie ruchu i pomyślności. — W Parmie, Xięźney panuiącey (byłey Cesarzowey francuzów) nigdy nie odstępuie Jenerał Austryiacki *Neuperg*. Nikt z prywatnych nie ma do niey przystępu. Słychać, że przytrzymano tam młodego człowieka, iak mówią synowca P. *Macdonald*, byłego ministra woyny Króla *Murata*, za to, że przywiózł do tey Xięźney rozmaite listy.

DANIIA.

z Koppenhagi, 5 *Maia*.

Wiadomo iest że przeszłoroczna zima w Danii była niezmiernie ostra, i mrozy trwały bez przerwy; lecz za to w Islandyi, nad wszelkie spodziewanie była nądzwyczaynie łagodna, a mianowicie w częściach iey naybardziey ku biegunowi północnemu posunionych.

TURCYIA.

z Stambułu, 24 *Marca*.

Zamach na życie Kapidby Baszy (Szambelana *Baszobey*) iest tu teraz przedmiotem rozmów powszechnych. Wypadek ten tem iest osobliwszy, iź się wśród dnia wydarzył. Dwóch iezdnych Arnautów długo krążyło koło iego mieszkania i w końcu spostrzegłszy Baszobeia pod oknem, każdy do niego wystrzelił z dwóch pistoletów i poczęli zmykać co tchu. Przecież ani ieden z wystrzałów nieranił go; lecz zamach doszedł wkrótce do wiadomości Sułtana, który niezwłocznie roskazał wysłać kilka tatarów aby scigać i schwytać winowayców, iakoż iednego schwytano; lecz aź w okolicach Adryianopola. Z własnych iego zeznań, równie iak i z słów *Baszobeia* wnosić należało, że znaiomy Ali Basza *Janiński* był głównym tego zamachu sprawcą. Ten ostatni oddawna iuż pałał nienawiścią ku *Baszobeiowi*, który także iest Albańczyk i ma tam swoią maiętność. Wszystkie usilności Ali-Baszy aby zgubić tego nieprzyiaciela, były bezskuteczne. Nakoniec wybrał 40 Albańczyków, i obiecał znaczną nagrodę temu z nich który mu przywiezie głowę *Baszobeia* Ciekawy iest koniec tey sprawy, w którey Ali Basza tak haniebną i okrutną gra rolę.

— W Egipcie znowu się ziawiła zaraza i mocno zatrwożyła tak samych mieszkańców iak i władze tameczne.

ROZMAITOSCI.

Wyiątek z listu pasterskiego wielce szanownego Biskupa barcelońskiego Pawła Sichar *do dyecezanów*:

» . . . . Smutną iest rzeczą, dziatki moie, widzieć, że ciemnota i złość spiknęły się na rozsiewanie trwogi i nieufności, a nawet na uwiedzenie łatwo wiernych, przypuszczaiąc, iż konstytucya monarchii, którą tak uroczyście zaprzysięgliśmy, a i Król nasz katolicki zaprzysiągł, może przynieść uszczerbek świętey wierze naszey i dobrym obyczaiom. Podobne wróżby są fałszywe i potwarcze, i psuią dobry porządek. Nie wątpcie, iż zrodziła je złość, w przemyśle wysilona, lub gruba i nieprzebaczona ciemnota. Upewniamy was o tem w obliczu Boga i ludzi; powtarzamy wam to iako oyciec, i iako odpowiedzialny Bogu za zbawienie dusz waszych, które troskliwości naszey i pasterskiemu urzędowi naszemu powierzył.

Czytaycie tylko tę kardynalną księgę praw i powinności wszystkich Hiszpanów, czytaycie ią uważnie, a nic w niey nie znaydziecie, coby nie gruntowało się na doskonałey moralności, i na przepisach Ewanielii. Naypierwszą powinnością, iaką na nas wkłada, iest punktualne zachowywanie wiary katolickiey rzymsko apostolskiey, z wyłączeniem wszelkiey inney: a tak, nie może ona doznać żadney zmiany i przeistoczenia: dopóki będzie istniała Hiszpania przez konstytucyą, póty wiara, którą wyznaiemy, musi istnieć także, i wyłącznie nad nią panować. . . . . . Nie daycie się więc uwieść; nie wierzcie, iakoby konstytucya monarchii mogła iakowym bądź sposobem przynieść wierze katolickiey uszczerbek; owszem bądźcie mocno przeświadczeni, iż kto nie iest dobrym katolikiem nie iest przyiacielem konstytucyi; bo nie może iey kochać ten, który ią łamie w punkcie nayistotnieyszym. Co się nas tycze, wyznaiemy z zupełną charakteru naszego otwartością, iż uyrzymy was z wielką radością naszą pełniących zawsze wszystko, co konstytucya przepisuie, i przekonani iesteśmy, iż zachowuiąc ią święcie, dopełnicie wszystkiego, co Bóg nakazuie, i czego po was wymaga; bo iako katolicy, pierwszą iest powinnością waszą miłować Boga z całego serca i duszy waszey, a drugą, kochać bliźnich waszych, iak was samych. Dwa te przykazania są podstawą wiary naszey i społeczności cywilney. Dopóki Hiszpani wypełniać będą, iak powinni, nie tylko włożone na nich przez chrzest obowiązki ale też i przysięgę, którą na wierność konstytucyi wykonali, spodziewać się należy, że Hiszpania dóydzie do naywyższego stopnia szczęśliwości, iaką tylko na tym podole ziemskim obiecywać sobie można, i że znikną z królestwa naszego nadużycia, bezprawia i nieład, które mu uięły powagi i znaczenia między narodami, i straszne kary bozkie na nie ściągnęły. Nie do urzędu naszego należy wchodzić w pobudki ustanowienia inkwizycyi, ani dla czego stany zniesienie iey wyrzekły; ale sądzimy, iż powinnością iest naszą zapewnić was, iż lubo istnieć przestała, nie potrzeba ztąd wróżyć żadnego złego dla świętey wiary naszey. . . . . . Dosyć było na dwunastu tylko mężach powołanych od Boga do rozszerzenia wiary katolickiey na całey kuli ziemskiey. Biskupi, będący ich następcami, mieli ciągle przyzwoitą władzę w rzeczach tyczących się wiary i dobrych obyczaiów, a konstytucya i prawa iak naywyraźniey zastrzegaią, że na to oboie targnąć się nie będzie dozwolono. Zaspokoycie się więc dziatki moie; żyycie w przekonaniu, iż konstytucya ani zagraża świętey wierze naszey, ani dobrym obyczaiom; i owszem, wkłada na każdego Hiszpana obowiązek, żeby był dobrym chrześcianinem, pilnym w wypełnianiu wszystkich religiynych, politycznych i towarzyskich powinności. Uważaycie tych wszystkich, którzyby w was inne od tych wyobrażenia wpaiać chcieli, za nieprzyiaciół publicznego dobra i szczęśliwości waszey; ale wszelako nie mieycie dla tego ku nim nienawiści bo tego prawo bozkie zabrania, i że to nie zgadza się z charakterem członków iedneyże rodziny; ale patrzcie na nich z politowaniem czystego serca, i chęcią ich poprawienia. Szanuycie Króla i wszystkie władze rządzące nami; położcie ufność w zacnych naczelnikach politycznych i woyskowych, będących na czele waszem; kochaycie się nawzaiem, wyrzeczcie się ducha gniewu i zemsty, bo iest przeciwny towarzyskiemu porządkowi, i osobistey każdego z was szczęśliwości. Zanoście modły do nieba dla uproszenia miłosierdzia bożego, i dla podziękowania wszechmocnemu za osobliwsze łaski, iakie zlał na was. Nie powątpiwaycie, iż z naszey strony wszystko czynić będziemy, co od nas zależeć będzie, aby świętę wiarę naszę nienaruszoną i czystą zachować. A teraz, odbierzcie od nas święte błogosławieństwo.«

Działo się w pałacu naszym biskupim w Barcellonie dnia 15go Marca 1820.
podpisano *Paweł*, biskup barceloński.

Kurs Petersburski.

Dukat: hollend: nowy	—	rubli as:	—	11 k. 50.
Ditto — Ditto stary	—	Ditto	—	11 — 55.
Rubel srebrny	—	—	Ditto	— 3 — 72.

W PETERSBURGU.
w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.